

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/62/2006

OPINIE O ŻYCIU POLITYCZNYM I ZAMIERZENIACH PiS

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, KWIECIEŃ 2006

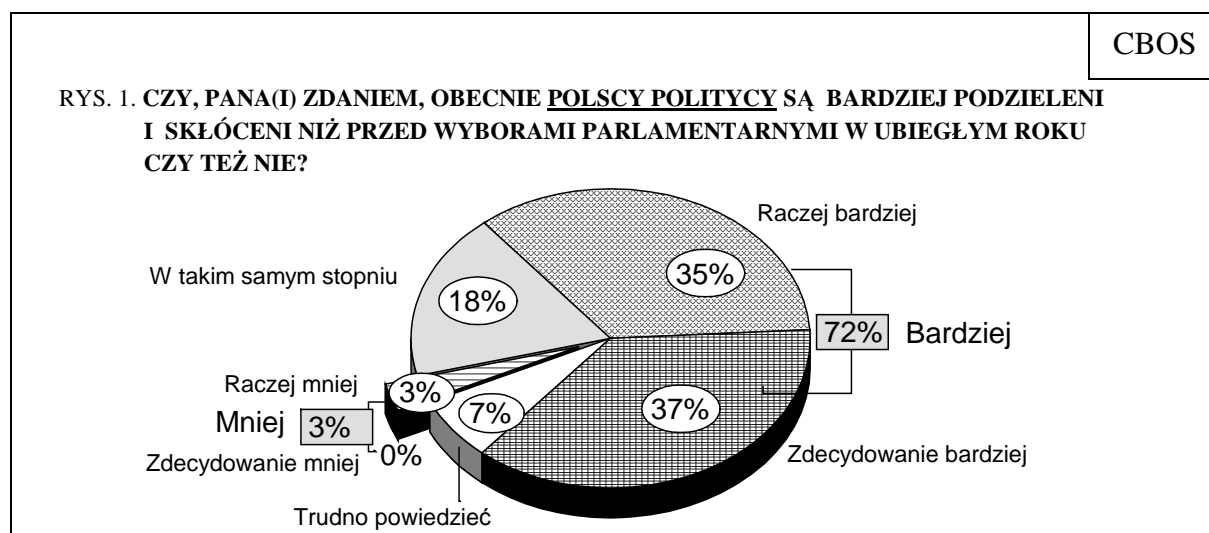
PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
28 września 2005 roku

W ostatnich latach atmosfera życia politycznego w naszym kraju nie była dobra. Świadczą o tym bardzo krytyczne opinie Polaków o wszystkich ugrupowaniach rządzących w ciągu ostatnich dziesięciu lat zarówno tych z prawej (AWS), jak i lewej strony sceny politycznej (SLD). Negatywne opinie dominowały także w wypowiedziach dotyczących działalności parlamentu dwóch ostatnich kadencji. Wydawałoby się, że kolejne wybory będą w stanie poprawić tę atmosferę. Jednak wszystko wskazuje na to, że stało się raczej odwrotnie.

Zdaniem zdecydowanej większości ankietowanych¹, po ostatnich wyborach parlamentarnych polscy politycy stali się jeszcze bardziej podzieleni i skłóceni niż wcześniej. Zjawisko to dostrzega w sumie prawie trzy czwarte ankietowanych (72%), przy czym niemal dwie piąte (37%) określa pogorszenie jakości naszego dyskursu politycznego jako bardzo wyraźne. Tylko 18% respondentów uważa, że poziom skonfliktowania i skłócenia wśród polityków nie różni się od tego, jaki obserwowaliśmy przed ostatnimi wyborami. Zupełnie nieliczni (3%) zauważają poprawę tego aspektu życia politycznego w naszym kraju.

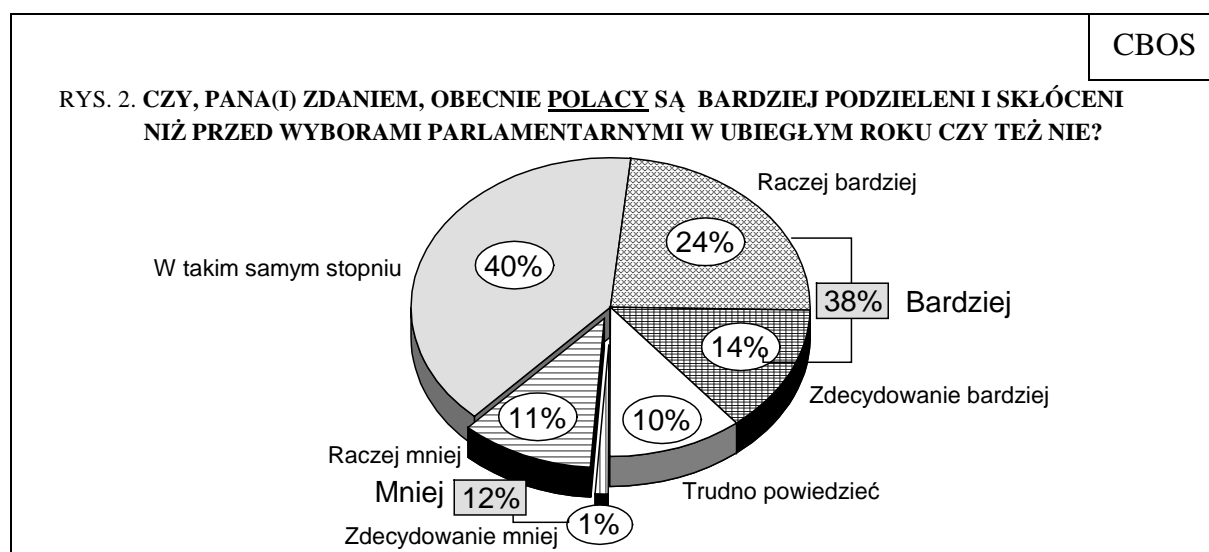
¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (190) zrealizowano w dniach 3-6 marca 2006 roku na liczącej 1081 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

O nasileniu podziałów i konfliktów wśród polityków mówią zarówno badani o poglądach lewicowych (77%), jak i prawicowych czy centrowych (po 76%). Wśród potencjalnych wyborców poszczególnych partii najwyraźniej wzrost poziomu politycznego zacietrzewienia dostrzegają sympatycy SLD (91%) oraz PO (82%), natomiast relatywnie rzadziej - elektoraty LPR (63%) i PiS (68%).

Tabela 1

Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie polscy politycy są bardziej podzieleni i skłóceni niż przed wyborami parlamentarnymi w ubiegłym roku czy też nie?	Potencjalne elektoraty						Niegłosujący
	LPR	PO	PiS	Samo- obrona	SLD	Niezdecydowani	
	w procentach						
Bardziej	63	82	68	73	91	63	71
W takim samym stopniu	27	12	23	13	9	17	18
Mniej	2	1	6	9	0	8	3
Trudno powiedzieć	7	5	3	5	0	12	9

Wzrost podziałów i konfliktów wśród polityków wydaje się zjawiskiem samoistnym, nie odzwierciedla bowiem takiego samego wzrostu podziałów i konfliktów wśród Polaków. Zdaniem tylko niespełna dwóch piątych ankietowanych (38%), wzrost poziomu skonfliktowania można obserwować także w polskim społeczeństwie, jednocześnie jest on postrzegany raczej jako umiarkowany. Nieco więcej osób (40%) sądzi, że w stosunku do okresu przedwyborczego poziom konfliktów społecznych wśród Polaków się nie zmienił. Część badanych (12%) uważa nawet, że podziałów i kłótni jest obecnie mniej. W sumie zatem ponad połowa ankietowanych (52%) sądzi, że Polacy obecnie nie są bardziej skłóceni niż przed ubiegłorocznymi wyborami.

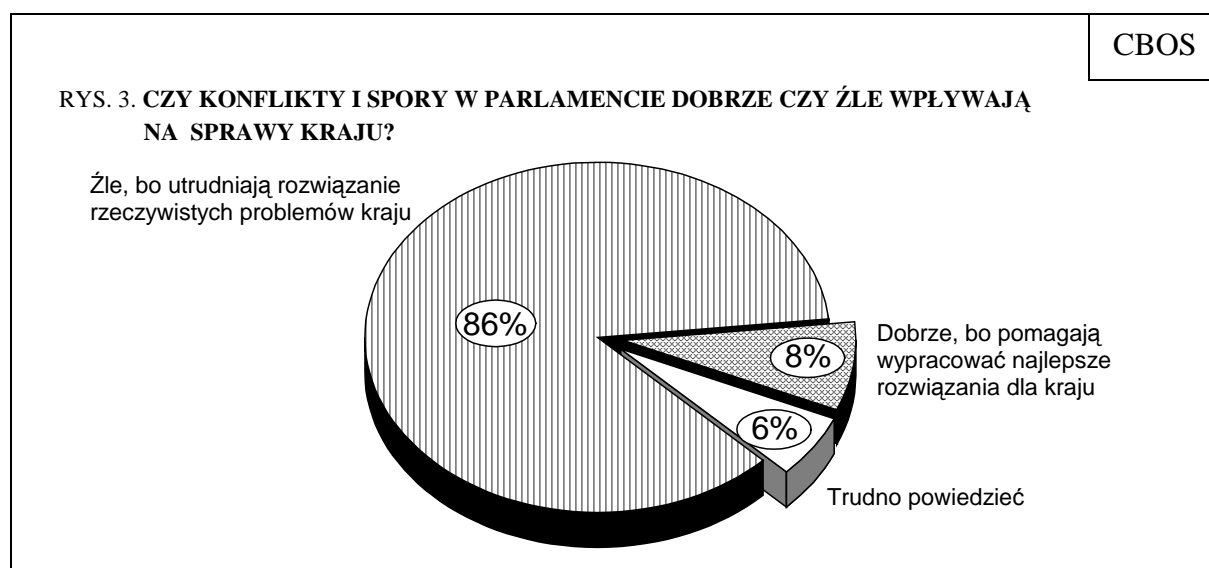
W opiniach o nastrojach politycznych w polskim społeczeństwie dużo bardziej krytyczna jest lewica niż prawica. Ponad połowa badanych o lewicowych poglądach politycznych (53%) uważa, że także w polskim społeczeństwie w ostatnim czasie podziały i konflikty się nasiliły. Wśród respondentów określających swoje poglądy jako prawicowe przeważają opinie, że poziom konfliktów nie uległ zmianie (40%). Co piąta osoba w tej grupie (20%) sądzi nawet, że wręcz się zmniejszył.

W potencjalnych elektoratach wzrost poziomu konfliktów najczęściej konstatują wyborcy SLD (65%) i - rzadziej - PO (48%). Natomiast wśród zwolenników PiS przeważa opinia, że poziom konfliktów wśród Polaków się nie zmienił (47%).

Tabela 2

Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie Polacy są bardziej podzieleni i skłóceni niż przed wyborami parlamentarnymi w ubiegłym roku czy też nie?	Potencjalne elektoraty						Niegłosujący
	LPR	PO	PiS	Samo- obrona	SLD	Niezdecydowani	
	w procentach						
Bardziej	34	48	24	43	65	24	38
W takim samym stopniu	38	36	47	36	23	49	40
Mniej	14	6	22	19	5	13	10
Trudno powiedzieć	14	11	7	2	6	14	13

Zdaniem zdecydowanej większości respondentów (86%), obecne konflikty i spory między politykami nie mają charakteru twórczego - nie służą wypracowaniu najlepszych rozwiązań dla kraju, ale utrudniają rozwiązywanie rzeczywistych problemów. Przeciwną opinię na ten temat ma tylko 8% ankietowanych.

O tym, że obecne konflikty mają negatywny wpływ na sprawy kraju, w największym stopniu są przekonani zwolennicy SLD (93%) i PO (91%), a także zadeklarowani uczestnicy wyborów, którzy w tej chwili nie wiedzą, na kogo oddaliby swój głos (92%).

Tabela 3

Czy konflikty i spory w parlamencie dobrze czy źle wpływają na sprawy kraju?	Potencjalne elektoraty						Niegłosujący
	LPR	PO	PiS	Samo- obrona	SLD	Niezdecydowani	
	w procentach						
Dobrze, bo pomagają wypracować najlepsze rozwiązania dla kraju	28	7	16	3	5	4	5
Źle, bo utrudniają rozwiązanie rzeczywistych problemów kraju	69	91	80	85	93	92	86
Trudno powiedzieć	3	2	4	12	2	4	9

W ostatnich miesiącach w związku z różnymi decyzjami rządzącej partii i rozwojem sytuacji na scenie politycznej pojawiło się wiele rozważań i spekulacji dotyczących długofalowych zamierzeń politycznych PiS. Mówiło się zarówno o deklarowanych wprost planach wynikających z przyjętego przez PiS programu, jak też - wnioskując na podstawie niektórych wypowiedzi i zachowań jej polityków - przypisywano temu ugrupowaniu różne ukryte zamierzenia, które rzekomo chciałoby wprowadzić w życie. Zapytaliśmy w tej sytuacji zarówno o pozytywne elementy programu PiS, jak i o elementy negatywne, które (słusznie lub niesłusznie) przypisywane są tej partii przez jej krytyków.

Do zamierzeń programowych najłatwiej identyfikowanych przez Polaków, będących w świadomości społecznej - jak można sądzić - wizytówką tego ugrupowania, należy przede wszystkim zaostrenie walki z przestępczością. Ponad cztery piąte ankietowanych (85%) uważa, że PiS zamierza bardziej zdecydowanie walczyć z przestępczością, przy czym połowa (50%) jest o tym całkowicie przekonana. Niewiele mniej osób (79%) twierdzi, że politycy rządzącego ugrupowania stawiają sobie za cel ochronę młodzieży przed przemocą i pornografią.

Trzy czwarte badanych uważa, że do planów PiS należy także wzmocnienie władzy, określane potocznie jako wprowadzenie tzw. rządów silnej ręki. O tym, że PiS nie stawia sobie takiego celu, przekonanych jest tylko 8% respondentów. Łączy się z tym także podzielane przed ponad dwie trzecie Polaków (70%) przekonanie, że PiS zmierza w kierunku wprowadzenia systemu bliższego systemowi prezydenckiemu i chce w związku z tym

poszerzenia uprawnień prezydenta, zwiększających jego polityczne znaczenie i możliwości działania. Nieco mniej osób (64%) uważa, że do zamierzeń PiS należy także zlikwidowanie korupcji, czyli patologicznych powiązań świata polityki z biznesem.

Wypowiedzi respondentów wskazują, że obecnie wielu Polaków jest skłonnych przypisywać PiS chęć osiągnięcia celów, które nie mieszczą się w systemie demokratycznym, lub - nawet jeśli nie są sprzeczne z tym systemem - wskazują na chęć odchodzenia od ideałów demokracji. Aż 68% ankietowanych uważa, że PiS chce ingerować w życie wewnętrzne innych ugrupowań i usiłuje uzyskać możliwość kontrolowania partii opozycyjnych. Przeciwnie zdanie na ten temat ma tylko 9% ankietowanych. Większość badanych sądzi, że wśród celów PiS jest też zdobycie kontroli nad publicznym radiem i telewizją (61%), a także wprowadzenie cenzury obyczajowej (57%) motywowane m.in. dążeniem do ochrony młodzieży przed pornografią.

Zapewne w związku z niedawnymi krytycznymi opiniami, wygłaszanymi przez polityków PiS na temat mediów i praktyki ich funkcjonowania w Polsce, ponad połowa ankietowanych uważa, że PiS generalnie ma zamiar ograniczyć wolność mediów (57%). Nie zgadza się z tą opinią co piąty respondent (21%).

Jednak jeśli zapytać ankietowanych wprost, czy do zamierzeń politycznych PiS należy ograniczenie demokracji, to wówczas odpowiedzi nie są tak jednoznaczne, choć przeważają w nich opinie akceptujące to stwierdzenie (39%). Natomiast co trzeci badany (32%) sądzi, że to ugrupowanie nie ma zamiaru w jakikolwiek sposób ograniczać demokracji.

Tabela 4

Ostatnio dużo mówi się o długofalowych planach Prawa i Sprawiedliwości, które są różnie oceniane szczególnie przez opozycję. Czy, Pana(i) zdaniem, PiS chce, czy też nie ma takiego zamiaru, by:		
	w procentach	
♦ zaostrzyć walkę z przestępczością		
Zdecydowanie chce	50	85
Raczej chce	35	
Raczej nie chce	3	4
Zdecydowanie nie chce	1	
Trudno powiedzieć	12	12
♦ chronić młodzież przed przemocą i pornografią		
Zdecydowanie chce	39	79
Raczej chce	40	
Raczej nie chce	4	5
Zdecydowanie nie chce	1	
Trudno powiedzieć	16	16

(cd.)

♦ wprowadzić rządy silnej ręki		
Zdecydowanie chce	40	75
Raczej chce	35	
Raczej nie chce	7	8
Zdecydowanie nie chce	1	
Trudno powiedzieć	17	17
♦ poszerzyć uprawnienia prezydenta		
Zdecydowanie chce	33	70
Raczej chce	37	
Raczej nie chce	7	8
Zdecydowanie nie chce	1	
Trudno powiedzieć	23	23
♦ móc kontrolować partie opozycyjne		
Zdecydowanie chce	30	68
Raczej chce	38	
Raczej nie chce	8	9
Zdecydowanie nie chce	1	
Trudno powiedzieć	23	23
♦ zlikwidować patologiczne powiązania świata polityki z biznesem		
Zdecydowanie chce	29	64
Raczej chce	35	
Raczej nie chce	9	11
Zdecydowanie nie chce	2	
Trudno powiedzieć	25	25
♦ zdobyć kontrolę nad publicznym radiem i telewizją		
Zdecydowanie chce	33	61
Raczej chce	28	
Raczej nie chce	13	16
Zdecydowanie nie chce	3	
Trudno powiedzieć	23	23
♦ ograniczyć wolność mediów		
Zdecydowanie chce	28	57
Raczej chce	29	
Raczej nie chce	16	21
Zdecydowanie nie chce	5	
Trudno powiedzieć	22	22
♦ wprowadzić cenzurę obyczajową		
Zdecydowanie chce	26	57
Raczej chce	31	
Raczej nie chce	12	13
Zdecydowanie nie chce	1	
Trudno powiedzieć	31	31
♦ ograniczyć demokrację		
Zdecydowanie chce	14	39
Raczej chce	25	
Raczej nie chce	24	32
Zdecydowanie nie chce	8	
Trudno powiedzieć	29	29

O ile poglądy na temat zamierzeń programowych PiS, takich jak walka z przestępczością czy ochrona młodzieży przed przemocą i pornografią, są dość jednoznaczne, o tyle opinie na temat planów przypisywanych temu ugrupowaniu są wyraźnie zróżnicowane politycznie. Dotyczy to szczególnie kwestii sformułowanej najwyraźniej, czyli ograniczenia demokracji. Jak najgorsze zamiary w tym względzie są skłonni przypisywać rządzącemu ugrupowaniu przede wszystkim zwolennicy partii opozycyjnych - SLD (57% odpowiedzi twierdzących) i PO (56%). Podzielone opinie mają w tym względzie potencjalni wyborcy LPR (32% głosów na „tak” i 34% głosów na „nie”). Raczej powątpiewają w to, by PiS miał zamiar ograniczać demokrację, sympatycy Samoobrony (44% głosów na „nie”), natomiast wyraźnie zaprzeczają takiej sugestii zwolennicy PiS (61% głosów na „nie”). Kontrowersje budzi także przypisywana politykom PiS chęć ograniczenia wolności mediów. Takie zamierzenia najwyraźniej dostrzegają w działaniach PiS wyborcy PO (83%) oraz SLD (75%), a także - choć nieco rzadziej - sympatycy LPR (53%). Natomiast najczęściej zaprzeczają takiemu zamiarowi wyborcy PiS (51%). Jednak nawet zwolennicy PiS w większości zgadzają się z tym, że popierane przez nich ugrupowanie dąży do zdobycia możliwości kontrolowania partii opozycyjnych (55%) czy pragnie wprowadzić cenzurę obyczajową (54%). Wśród potencjalnych wyborców PiS przeważa też stwierdzenie (47%), że popierane przez nich ugrupowanie chciałoby zdobyć kontrolę nad publicznym radiem i telewizją.

Tabela 5

Ostatnio dużo mówi się o długofalowych planach Prawa i Sprawiedliwości, które są różnie oceniane szczególnie przez opozycję.							
Czy, Pana(i) zdaniem, PiS chce, czy też nie ma takiego zamiaru, by:	Potencjalne elektoraty						Niegłosujący
	LPR	PO	PiS	Samoobrona	SLD	Niezdecydowani	
	w procentach						
♦ zaostrzyć walkę z przestępczością							
Chce	90	96	94	76	85	69	79
Nie chce	4	1	4	8	13	0	4
Trudno powiedzieć	6	3	2	16	2	31	17
♦ chronić młodzież przed przemocą i pornografią							
Chce	94	83	94	69	82	64	73
Nie chce	0	7	2	12	13	0	5
Trudno powiedzieć	7	10	4	19	5	36	22
♦ wprowadzić rządy silnej ręki							
Chce	70	86	80	66	89	61	71
Nie chce	13	6	16	15	8	1	7
Trudno powiedzieć	17	8	4	19	3	38	23

(cd.)

	Potencjalne elektoraty						Niegłoszący
	LPR	PO	PiS	Samo- obrona	SLD	Niezdecydowani	
♦ poszerzyć uprawnienia prezydenta							
Chce	61	82	75	71	78	52	65
Nie chce	9	7	10	10	7	5	7
Trudno powiedzieć	29	11	15	19	15	43	28
♦ móc kontrolować partie opozycyjne							
Chce	67	82	55	69	91	52	67
Nie chce	6	6	26	13	0	6	5
Trudno powiedzieć	27	12	18	19	10	42	28
♦ zlikwidować patologiczne powiązania świata polityki z biznesem							
Chce	67	72	80	61	72	51	57
Nie chce	14	17	4	11	19	0	11
Trudno powiedzieć	19	11	16	28	9	49	32
♦ zdobyć kontrolę nad publicznym radiem i telewizją							
Chce	64	81	47	49	82	50	60
Nie chce	9	12	35	23	4	9	13
Trudno powiedzieć	27	8	19	28	14	41	28
♦ ograniczyć wolność mediów							
Chce	53	83	37	45	75	47	56
Nie chce	27	11	51	21	10	5	16
Trudno powiedzieć	20	6	12	34	15	49	28
♦ wprowadzić cenzurę obyczajową							
Chce	50	74	54	48	66	44	53
Nie chce	9	6	24	11	8	6	12
Trudno powiedzieć	41	20	22	41	25	50	35
♦ ograniczyć demokrację							
Chce	32	56	23	17	57	35	39
Nie chce	34	29	61	44	25	6	27
Trudno powiedzieć	34	15	16	39	19	59	34

★

★

★

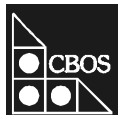
Po ubiegłorocznych wyborach prezydenckich i parlamentarnych opinia publiczna dostrzegła pogorszenie atmosfery życia politycznego w kraju. W dyskusjach politycznych toczonych w parlamencie i w mediach dostrzegany jest wzrost poziomu zacietrzewienia. W ostatnim okresie nadmiar nieuzasadnionej agresji w debatach politycznych dostrzegli także

przywódcy dwóch najbardziej zwaśnionych ugrupowań - PO i PiS. Nic zatem dziwnego, że duża część Polaków zauważa po wyborach pogorszenie jakości życia politycznego w kraju, czemu nie towarzyszy jednak postrzeganie większego skłócenia polskiego społeczeństwa. Zdaniem zdecydowanej większości Polaków, obecne konflikty i spory dzielące polityków nie służą wypracowaniu najlepszych rozwiązań dla Polski, ale utrudniają rozwiązanie rzeczywistych problemów kraju.

Politykom PiS niespecjalnie udaje się wykreować pozytywny wizerunek swojego ugrupowania wśród większej grupy obywateli niż tylko wśród własnych zwolenników. Duża część Polaków dostrzega w działaniach PiS cele, których oficjalnie ta partia nie głosi. Większość ankietowanych (łącznie ze zwolennikami PiS) uważa, że ugrupowanie to chce ingerować w życie wewnętrzne innych partii i usiłuje uzyskać możliwość ich kontrolowania. Blisko dwie trzecie ankietowanych uważa, że PiS toczy walkę o zdobycie kontroli nad publicznym radiem i telewizją. Ponad połowa badanych ocenia, że PiS generalnie ma zamiar ograniczyć wolność mediów. Jednak jednocześnie zdecydowana większość obywateli dostrzega programową troskę PiS o zmniejszenie przestępczości, wyeliminowanie przemocy i pornografii oraz likwidację patologicznych powiązań polityki z biznesem.

Opracował

Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1. Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie **polscy politycy** są bardziej podzieleni i skłócenii niż przed wyborami parlamentarnymi w ubiegłym roku czy też nie?

(%)

	Bardziej	W takim samym stopniu	Mniej	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	72	18	3	7	1081
Płeć					
Mężczyźni	73	19	4	5	515
Kobiety	71	17	3	9	566
Wiek					
18-24 lat	79	11	4	6	155
25-34	68	23	3	5	195
35-44	73	18	3	6	174
45-54	77	15	3	5	200
55-64	73	21	4	2	139
65 lat i więcej	65	19	3	14	217
Miejsce zamieszkania					
Wieś	72	15	4	9	399
Miasto do 20 tys.	63	20	6	11	147
20-100 tys.	76	17	3	4	217
101-500 tys.	75	20	1	4	194
501 tys. i więcej mieszk.	75	20	1	4	124
Wykształcenie					
Podstawowe	68	18	3	11	312
Zasadnicze zawodowe	75	16	3	6	277
Średnie	75	17	5	4	375
Wyższe	66	25	2	7	117
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	65	28	0	7	64
Prac. umysł. niż. szczebla	69	22	4	6	98
Pracownicy fiz.- umysł.	78	17	3	2	100
Robotnicy wykwalifikowani	79	16	2	2	105
Robotnicy niewykwalifik.	76	13	0	11	36
Rolnicy	77	14	2	8	48
Pracujący na własny rach.	61	34	3	3	37
Bierni zawodowo					
Renciści	70	17	5	7	103
Emeryci	67	20	3	10	254
Uczniowie i studenci	80	11	3	7	65
Bezrobotni	73	13	6	7	144
Gospodynie domowe i inni	80	9	7	4	27
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	68	21	4	6	167
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	74	20	3	2	79
sekt. pryw. poza rolnict.	76	20	1	4	207
prywatnym gosp. rolnym	75	14	1	9	49
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	74	13	6	7	131
301-500	80	11	2	7	168
501-900	68	24	4	5	234
901-1200	71	18	3	8	94
Powyżej 1200 zł	74	13	4	10	77
Ocena własnych war. mater.					
Złe	74	16	4	7	302
Średnie	71	18	3	7	473
Dobre	71	19	3	6	305
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	62	26	7	6	58
Raz w tygodniu	70	19	4	7	525
1-2 razy w miesiącu	77	17	2	4	183
Kilka razy w roku	74	15	4	7	185
W ogóle nie uczestniczy	75	16	1	8	129
Poglądy polityczne					
Lewica	77	19	2	2	150
Centrum	76	16	3	5	291
Prawica	76	18	4	2	335
Trudno powiedzieć	62	18	3	16	303

Tabela 2. Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie **Polacy** są bardziej podzieleni i skłócenii niż przed wyborami parlamentarnymi w ubiegłym roku czy też nie?

(%)

	Bardziej	W takim samym stopniu	Mniej	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	38	40	12	10	1081
Płeć					
Mężczyźni	38	42	12	9	515
Kobiety	37	38	12	13	566
Wiek					
18-24 lat	40	37	14	9	155
25-34	30	50	10	10	195
35-44	36	42	11	11	174
45-54	42	33	13	12	200
55-64	42	41	10	7	139
65 lat i więcej	37	36	12	15	217
Miejsce zamieszkania					
Wieś	36	38	12	13	399
Miasto do 20 tys.	39	37	12	13	147
20-100 tys.	37	39	14	10	217
101-500 tys.	40	43	10	7	194
501 tys. i więcej mieszk.	38	46	8	9	124
Wykształcenie					
Podstawowe	37	37	9	17	312
Zasadnicze zawodowe	40	37	12	10	277
Średnie	35	43	14	8	375
Wyższe	41	42	9	8	117
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	39	43	9	10	64
Prac. umysł. niż. szczebla	27	56	6	11	98
Pracownicy fiz.- umysł.	32	46	18	4	100
Robotnicy wykwalifikowani	39	40	10	11	105
Robotnicy niewykwalifik.	30	41	6	23	36
Rolnicy	31	44	7	18	48
Pracujący na własny rach.	44	34	17	5	37
Bierni zawodowo					
Renciści	37	38	15	11	103
Emeryci	38	37	12	13	254
Uczniowie i studenci	47	33	13	7	65
Bezrobotni	44	33	13	11	144
Gospodynie domowe i inni	49	32	13	7	27
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	33	43	11	13	167
spółce właścicieli					
prywatnych i państwa	45	41	7	8	79
sekt. pryw. poza rolnict.	32	47	13	8	207
prywatnym gosp. rolnym	29	44	7	20	49
Dochody na jedną osobę					
Do 300 zł	42	31	13	14	131
301-500	35	38	11	16	168
501-900	38	43	11	8	234
901-1200	38	42	11	9	94
Powyżej 1200 zł	38	44	8	10	77
Ocena własnych war. mater.					
Złe	42	34	10	14	302
Średnie	37	41	12	10	473
Dobre	34	43	13	9	305
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	23	32	26	18	58
Raz w tygodniu	37	39	13	11	525
1-2 razy w miesiącu	32	49	10	9	183
Kilka razy w roku	44	38	9	9	185
W ogóle nie uczestniczy	45	38	6	11	129
Poglądy polityczne					
Lewica	53	35	8	4	150
Centrum	40	43	9	7	291
Prawica	34	40	20	6	335
Trudno powiedzieć	32	38	7	23	303

Tabela 3. Ostatnio dużo mówi się o długofalowych planach Prawa i Sprawiedliwości, które są różnie oceniane szczególnie przez opozycję. Czy, Pana(i) zdaniem, PiS chce, czy też nie ma takiego zamiaru, by ograniczyć demokrację?

(%)

	Chce	Nie chce	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	39	32	29	1080
Płeć				
Mężczyźni	42	40	18	515
Kobiety	36	25	38	566
Wiek				
18-24 lat	45	33	23	155
25-34	38	32	30	195
35-44	42	34	23	174
45-54	44	33	23	200
55-64	44	37	19	139
65 lat i więcej	25	28	47	217
Miejsce zamieszkania				
Wieś	33	30	36	399
Miasto do 20 tys.	40	29	31	147
20-100 tys.	39	34	27	217
101-500 tys.	50	29	21	194
501 tys.i więcej mieszk.	39	45	16	123
Wykształcenie				
Podstawowe	29	25	45	312
Zasadnicze zawodowe	39	36	25	277
Średnie	41	36	23	375
Wyższe	59	32	9	117
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	48	39	13	64
Prac.umysł.niż.szczebła	47	32	20	98
Pracownicy fiz.- umysł.	40	38	22	100
Robotnicy wykwalifikowani	41	37	22	105
Robotnicy niewykwalifik.	43	24	33	36
Rolnicy	40	29	31	48
Pracujący na własny rach.	42	46	11	37
Bierni zawodowo				
Renciści	34	27	39	103
Emeryci	32	31	37	254
Uczniowie i studenci	48	34	18	65
Bezrobotni	39	26	35	144
Gospodynie domowe i inni	29	39	32	26
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	42	39	18	167
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	47	33	19	79
sekt. pryw. poza rolnict.	44	35	21	207
prywatnym gosp. rolnym	39	24	37	49
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	34	34	32	131
301-500	34	37	29	168
501-900	39	34	27	234
901-1200	41	38	21	94
Powyżej 1200 zł	48	35	17	77
Ocena własnych war. mater.				
Złe	35	27	39	302
Średnie	40	34	27	473
Dobre	42	36	22	305
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	23	40	37	58
Raz w tygodniu	37	34	30	525
1-2 razy w miesiącu	38	32	30	183
Kilka razy w roku	44	31	26	185
W ogóle nie uczestniczy	51	26	23	129
Poglądy polityczne				
Lewica	62	26	12	150
Centrum	50	28	23	291
Prawica	33	51	16	334
Trudno powiedzieć	24	20	56	303